

En historisk oversikt over Baptistene i Lovik og "Klippen".

Skrevet og framført av Aksel Skoglund

ved markeringen av overdragelsen av Klippen
fra Åse baptistmenighet til Lovik Grendelag.

søndag 22.juli 2012.

Jeg skal bare kort nevne litt om historien om baptistene i Lovik og på Åse.

For å bli kjent med historia synes jeg det er viktig å begynne med begynnelsen. Det som skjedde midt på 1850 tallet og i årene som fulgte er kanskje årsaken til at Klippen ble bygd, sjøl om det tok lang tid. Når jeg nevner Åse sammen med Lovik i denne forbindelse er det fordi folkene på Åse og i Lovik fikk ett nært forhold både slektsmessig og i kristen sammenheng. Slik vi skal se seinere.

På midten av 1800 tallet og utover gikk det en stor vekkelse over mange bygder i Nord-Norge. Denne vekkelsen kom og til Lovik. I 1857 ble det stifta ei frimenighet på Aune, ved Harstad. Denne hadde medlemmer i Lovik og på Åse, avstand ingen hindring. De som danna frimenigheter var folk som ble omvendt. De hadde da meldt seg ut av statskirka. De ville stå fritt i å praktisere sin kristendom, uten noen myndighet over seg. Men allerede i 1860 ble det stifta en frimenighet på Åse. Den hadde medlemmer i Lovik. Virksomheta i Lovik med møter og forkynnelse ble i varetatt av fastboende og predikanter som kom på besøk. Jeg vil kort nevne at de som stifta frimenighet møtte mye motstand og direkte forfølgelse fra forskjellighold og på forskjellig vis. Det skal vi ikke gå inn på her.

Av fastboende legpredikanter må nevnes to brødre, Nils og Benjamin Ingebrigtsen. De var fra Åse. Nils ble gift med ei som hette Johanna Olsdatter. Johanna kom til Lovik som lærer for barna der. Dissenterne holdt sin egen skole allerede da.

Dette skriver Johan Borgos i bygdeboka for Andøy, under Lovik. Borgos skriver og at med tida ble Lovik ett særprega samfunn. Ikke minst på grunn av stor oppslutning om baptistmenigheta.

Lovik var ellers og ett livskraftig samfunn med både sangkor og hornmusikk.

I mangel av forsamlingslokale ble møtene holdt i heimene, Baptistene praktiser som kjent troende dåp. På folkemunne kalt "Voksen dåp" Når noen skulle døpes skjedde det i litjeelva.

En gang ble 11 stykker døpt.

Laila har fortalt at når det var stevne eller møtehelg på Åse rodde faren, Trygve Kind og mora Valborg Kind, sammen med ungene til Åse for å delta. Andre fra Lovik deltok også.

Noen fra Lovik ble døpt på det gamle Betel på Åse. Der i blant Valborg og Trygve Kind. Foreldrene til Laila Pedersen. Hun husker det godt, hun var ikke så gammel. Da mora i dåpen ble dukket under vann sa hun høyt: ÅÅÅÅ mamma. Da ble hun redd for mora. Det ble stor munterhet i forsamlinga over det hun sa. Folk lo.

Og så 16.juni 1884 ble Baptistmenigheta på Andenes stifta. Det fortelles at "det var alle de medlemmer som bodde utover Andøen, i Lovik og nede på Lonkan i Hadsel som stifta den".

En av deltakerne på stiftelsesmøtet skriver: Den 12.juni reiste vi noen brødre med ett av fjordskipene (lokalbåten) for å være med på stiftelsen.

Menigheta fikk navnet Andøens Baptistmenighet. Det fortelles og at det var Tromsø baptistmenighets første dattermenighet.

Etter hvert ble det for tungvint for folk i sør å tilhøre ei menighet på Andenes.

Søndag 27.september 1908 møttes de medlemmer av Andøens Baptistmenighet som bodde på Åse, Åbergsjord, Nordmela, Skogvoll, Å og Lovik i bedehuset på Åse. De skulle vedta å stifte egen menighet. Menigheten ble stiftet og fikk navnet Åse Baptistmenighet. Virksomheten i Lovik fortsatte med husmøter og dåp når det var aktuelt. Vi kan vel i dag kanskje tenke at det er litt merkelig at ikke baptistene i Lovik fikk sitt eget forsamlingshus før i 1969. Vi kan vel anta at de hadde tanker og rådslagning om eget hus. Men det blir bare gjetninger. Laila antyder at det kanskje var penger det sto i. Men det vi vet er at tirsdag 26.august 1947 ble holdt skyldelings forretning over gården "Legda" i Lovik. Forretningen ble forlangt av Simon Brønnestad. Han var eier av Legda. Det skulle fradeles en tomt, kjøper var Lovik Baptistsamfunn. Ett navn baptistene i Lovik brukte. Den fikk g.nr.20 b.nr.49.

Laila forteller at Brønnestadfolket gav tomta til Klippen. Så kjøpesummen kr.50.- som står på skjøtet er vel da bare symbolsk.

Skylddelingsforretningen ble tinglyst 17.juli 1948. Men det skulle gå nærmere 20år før skjøte ble skrevet. Einar Brønnestad og Anna Melbøe var da selgere. De var bror og søster. Da var det konkrete planer om å bygging. Det var samla inn penger til bygget. Arne Pedersen hadde to onkler i USA. De var Baptistprester der borte. De samla inn penger og sendte til Klippen. De hete Henry og Olaf Pedersen.

I byggeperioden ble arbeidet gjort med en del leid hjelp. En stor del ble gjort på dunad.

Arne Pedersen var en sentral person i byggeperioden.

Foruten at han deltok i dugnadsarbeidet, sto han for innkjøp av byggematerialene og han hadde med betalinga av byggematerialene. Det vil si økonomien i byggeperioden.

I byggeperioden ble det gikk en pengegave fra Åse Baptistmenighet. Jeg vet ikke hvor stor.

Men i takkebrev skriver Arne" nu blir det mer moteslig å holde på med byggingen".

Det skulle etter hvert vise seg at det ikke var nok penger til å fullføre bygget. Det kunne ordnes på i hvert fall 2 måter. Den ene var å søke om å få tilbake betalt omsetningsavgift og i tillegg søke en bank om lån. Før momsens kom i 1970 var det noe som hette omsetningsavgift. Den var på 12 %.

I en bestemmelse heite det at det kunne søkes om tilbakebetaling av omsetningsavgift ved bygging av kirker og bedehus. Dette ble gjort av Lovik Baptistsamfunn, som det fremdeles hete.

Søknad med vedlegg av alle utgiftbilag ble sendt inn. Utgiften var da på litt over kr.40000.-.

Søknaden med vedlegg kom i retur med påtegning om at søknaden var avslått.

Skatteinspektøren hadde undersøkt hos fylkesmannen om Lovik Baptistsamfunn var registrert menighet. Det var de ikke, selvfølgelig, de var jo medlemmer på Åse. Å være registrert hos fylkesmannen var en forutsetning for å få tilbakebetalt omsetningsavgift. Derfor avslag. Det ble da tatt kontakt med menigheta på Åse om dette, og i tillegg prøve å søke en bank om lån til å fullføre bygget.

Det ble da klart at Klippen måtte overskjøtes til Åse Baptistmenighet.

Utdrag fra brev til Lovik Baptistsamfunn fra Åse Baptistmenighet:
Undertegnet av Karstein Kristiansen.

Som det var nevnt da Tormod og jeg var i Lovik i vår og snakket om saken, måtte det være forutsetningen at eiendommen ble formelt skjøttet til Åse Baptistmenighet eller til Det Norske Baptist-samfunn. Dette av flere grunner. For det første må det, og bør det være en institusjon som står bak huset. For det andre må det være slik for å få tilbakeført omsetningsavgiften, og endelig forlanger banken at menigheten stiller denne eiendommen som sidesikkerhet for det omsøkte lån. Under denne forutsetning var det også at menigheten enstemmig besluttet å skaffe dette lånet. Jeg håper at vennene i Lovik ikke tror at menigheten er ute etter noen overherredømme over huset, for så er ikke tilfelle. Huset vil for alle tider bli stående i Lovik, og det vil alltid bli folket der som skal ha nytten og gleden av det som de selv har klart å få til.

Skjøte ble da skrevet og sendt til tinglysing. Hvem som skrev under vet jeg ikke. Men det kom i retur med krav om innsendelse av avskrift av møtebok.

Utdrag fra brev til Lovik Baptistsamfunn fra tinglysingen:

Det må fremlegges utskrift av møteforhandlingsprotokollen for Lovik Baptistsamfunn, som viser at det er besluttet å selge tomta og det må fremgå hvem som skal underskrive skjøtet. Det må også fremgå hvem som er det siste valgte styre (hvis ikke hele forsamlingen er styre). Utskriften må vedlegges skjøtet til tinglysing.

Det ble da holdt medlemsmøte i Lovik Baptist samfunn og gjort vedtak i saka. Det gikk ut på at Klippen skulle overføres til Åse Baptistmenighet og at samtlige 5 medlemmer skulle skrive under skjøte. Se kopi av vedtaket.

Skjøte ble da skrevet og undertegnet av de 5 medlemmer:

Nils Kind
Josefine Kind
Valborg Kind
Nanny Pedersen
Anne Bredine Hansen

Vitterlighets vitne var:

Jakobine Johansen og Arne Pedersen.

Skjøte kom i retur ferdig tinglyst. Kjøpesum kr. 50.- symbolsk.

Utskrift av møte for leandings-
protokoll for hovik Bap Distriktsamfund

Vedtak

Samtlige medlemmer i
hovik Bap Distriktsamfund samlet
til møte 5 mai 1969.
fatet følgende vedtak.

hovik Bap Distriktsamfund
overdrager hermed sin eiendom
Gr. nr. 20, Br. nr. 49. i Rudøy
til Ase Bap Distriktsamfund,
Åsebakk

Samtlige sjuv medlemmer under Pegner
stjörte

Wils J. Kind,

Josefine Kind,

Anne Brodine Hanssen

Nanny Pedersen

Valborg Kind.

Utskriften bekreftes.

Fermod Toufeinsen

Det ble nu sendt inn søknad om tilbakebetaling av omsetningsavgiften. Dette ble innvilga, og kr.4624.- ble det beløpet på. Disse pengene ble overført til Lovik. Det ble og søkt om ett lån i Dverberg Sparebank på kr.15000.- med avdrags tid på 15 år.

Lånet ble innvilget med pant i Klippen og Åse Baptistmenighet som kausjonist. Menigheta på Åse hadde forskuttert en del av lånet slik at det ikke skulle bli byggestopp i påvente av at lånet skulle bli innvilget. Forskutteringen var på kr.7000.-. Dette ble tilbakebetalt, og resten kr.8000.-ble overført til Lovik.

For å få lånet utbetalt ble det som vanlig skrevet en panteobligasjon. Den måtte representanter for Åse Baptistmenigheta skrive under. Dette ble gjort 20.september 1969.

Og allerede 18.september 1970 ga banken påtegning på obligasjonen om at den kunne slettes. Den ble av banken sendt sorenskriveren for sletting. Og ble sletta 26.september 1970. Altså 1.års avbetaling mot 15.år som det ble søkt om.

Ingen kan i dag med sikkerhet si noe om den gode betalingsevna som Lovik Baptistsamfunn hadde på den tida. Laila og Arne antydte at det kanskje var mottatte gaver som gjorde det mulig. De sier at det kom betydelige beløp fra de før nevnte onkler i USA.

Klippen ble innvidd sommeren 1969. En av onklene til Arne, Henry, kom fra USA for å delta.

Klippen ble tatt i bruk til jevnlige møter ved forstanderen i Åse Baptistmenighet.

Tormod Torsteinsen var som regel med og spilte orgel.

Veggene på Klippen er murt av leca. En gang på 1990 tallet ble veggene kledd innvendig med panel. Dette arbeid ble gjort av han Arne.

De første årene kom det inn kollekter og gaver som dekte de løpende utgifter. Men etter hvert avtok virksomheta på Klippen. De fem medlemmene gikk bort etter hvert. Den siste som gikk bort var Anne Bredine Hansen. Etter hvert har Laila og Arne betalt strøm og forsikringspremie av egne midler.

Arne har hatt tilsynet med Klippen i alle år.

Ett år kom det brev fra Arne til Åse Baptistmenighet der han fortalte at forsikringspremien hadde steget svært mye. Det ble så dyrt at de viste ikke om de greide med det lengre.

Saka ble behandla på ett menighetsmøte. Vi følte for Klippen og Lovik folket etter den nære forbindelsen i mange-mange år. Så vi vedtok å betale forsikringspremien for det året. Etter det snakka vi med Laila og Arne. Det ble til at forsikringen ble flyttet over i et selskap som heter Kniff. Det er et forsikringsselskap for kristne organisasjoner og menigheter. Det ble en betydelig billigere premie.

Så Laila og Arne ble bedre til mote og forsatte å betale premien.

Årene har gått. Arne ringte i vinter og fortalte at det hadde vært vannlekkasje på Klippen. Dette hadde ført til at det hadde oppstått råteskade.

Takstmannen hadde vurdert skaden til kr.75000.-. Forsikringsselskapet ville ikke dekke dette på grunn av at det var vanninntrenging uten fra.

Arne hadde sett i avisen at Nordmela Vel hadde fått overta Baptistkirken Fristad. Og spurte om jeg trodde det samme var mulig for Klippen. Dette for at ett lag i Lovik kunne på ta seg reperasjon og videre drift av Klippen. Jeg svarte at de måtte arbeide med saka og komme med en formell henvendelse om å få overta Klippen.

Denne ville så bli behandlet i menigheta. Henvendelsen kom fra Lovik Grendelag.
På menighetsmøte juni 2012 ble det enstemmig vedtatt å overdra Klippen til Lovik Grendelag.

Innholdet i vedtektene for Lovik Grendelag som gjaldt Klippen gjorde jo og at vedtaket ble enstemmig.
Det ble vedtatt at kostnadene med tinglysing skulle betales av Åse Baptistmenighet, kr.3418.-

Det ble videre vedtatt 2 vilkår for overdragelsen:

1. Baptistkirken "Klippen" skal i framtiden være kirke for Lovik, uten tilknytning til noe bestemt Kirkesamfunn, hverken på det læremessig eller praktiske plan.
2. Baptist Kirken "Klippen" skal fortsatt, ved behov leies ut til tradisjonelle brukere: Åse Baptist menighet og andre evangeliske forsamlinger.

Det er opprettet avtale om overdragelsen med ovennevnte innhold.

Avtalen er underskrevet av partene.

Så er vi nu samla i Klippen eid av Lovik Grendelag for blant annet å markere overdragelsen.
Vannskaden er reparert.

Jeg syns den nye veggen med stående bordkledning ble veldig flott. Jeg håper dere skifter bordkledning på de andre veggene og med tid og stunder.

(Når jeg ser utover salen full av folk, syns jeg dere må vurdere påbygging før dere skifter resten av bordkledningen)

Dette var litt historie om baptistene i Lovik og Klippen.

Men historien om Klippen slutter ikke med dette.

Jeg vil til slutt ønske Guds rike velsignelse over framtiden til Klippen og folket i og fra Lovik.

Lykke til videre.

Takk for meg.